

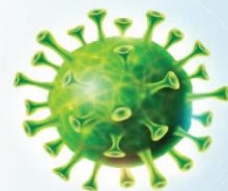
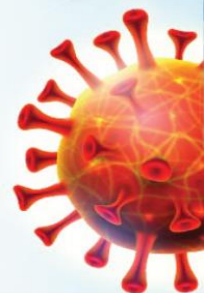
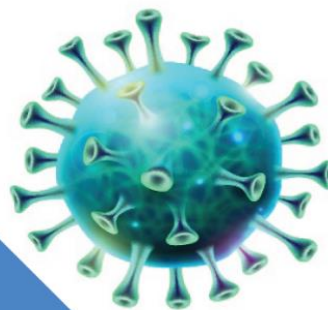
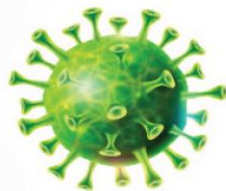
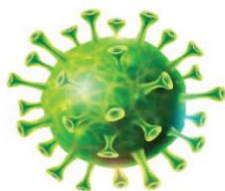
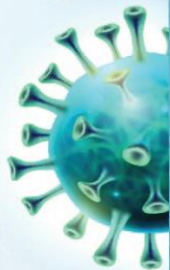
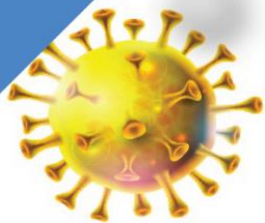

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری

تاریخ: ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۰

شماره بر نامه: سیزدهم

کمیته سانسدهی تحقیقات کووید-۱۹
کمیته کشوری اپیدمیولوژی کووید-۱۹

**CORONAVIRUS
COVID-19**

رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹
(Journal Watch)

باجاری دانشگاه های علوم پزشکی کشور و نکال پوینت های دانشگاهی پژوهش کووید-۱۹

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

فهرست مقالات منتخب در برنامه سیزدهم رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹		
شماره مقاله	عنوان	شماره صفحه
۱	برآورد بار پاندمی کووید-۱۹ بر مرگ و میر، امید زندگی و نابرابری طول عمر در انگلستان و ولز: یک تحلیل مبتنی بر جمعیت <i>Estimating the burden of the COVID-19 pandemic on mortality, life expectancy and lifespan inequality in England and Wales: a population-level analysis</i>	۲
۲	بررسی ارتباط عفونت پری ناتال کرونا ویروس با پیامد های نوزادی در طول پاندمی کووید-۱۹ در ماساچوست <i>Association of Maternal Perinatal SARS-CoV-2 Infection with Neonatal Outcomes during the COVID-19 Pandemic in Massachusetts</i>	۵
۳	خطر برای نوزادان متولدشده از مادران مبتلا به کووید-۱۹ <i>Understanding Risk for Newborns Born to SARS-CoV-2-Positive Mothers</i>	۶
۴	ایمنی گله ای در برابر سندرم حاد تنفسی عفونت کرونا ویروس ۲ در جامعه قطر <i>Herd Immunity against Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 Infection in 10 Communities, Qatar</i>	۷
۵	پیامدهای عصبی و روانشناختی ۶ ماهه در ۲۳۶۳۷۹ فرد بهبود یافته از کووید-۱۹: مطالعه کوهورت گذشته نگر با استفاده از سوابق الکترونیکی سلامت <i>6-month neurological and psychiatric outcomes in 236 379 survivors of COVID-19: a retrospective cohort study using electronic health records</i>	۹
۶	درک دانشجویان پزشکی از آموزش آنلاین در دوران پاندمی کووید ۱۹: یک مطالعه مقطعی ملی از ۲۷۲۱ دانشجوی پزشکی در بریتانیا <i>Perceptions of medical students towards online teaching during the COVID-19 pandemic: a national cross-sectional survey of 2721 UK medical students</i>	۱۰
۷	بررسی علائم ایجاد شده توسط واکسیناسیون کووید-۱۹ با استفاده داده های واقعی ثبت شده در نرم افزار <i>Symptom study app provides real-world data on COVID-19 vaccines</i>	۱۱
۸	ارتباط میان نمایه توده بدن و شدت ابتلا به کووید-۱۹ در میان ۶,۹ میلیون نفر در انگلستان: یک مطالعه همگروهی آینده نگر مبتنی بر جامعه <i>Associations between body-mass index and COVID-19 severity in 6.9 million people in England: a prospective, community-based, cohort study</i>	۱۲
۹	درمان پیشگیرانه برای کووید-۱۹: مرور سیستماتیک و متاآنالیز شبکه ای <i>Prophylaxis against covid-19: living systematic review and network meta-analysis</i>	۱۴
۱۰	عفونت ویروس SARS-COV-2 بعد از واکسیناسیون در کارکنان مراکز درمانی کالیفرنیا <i>SARS-CoV-2 Infection after Vaccination in Health Care Workers in California</i>	۱۵

عنوان مقاله:

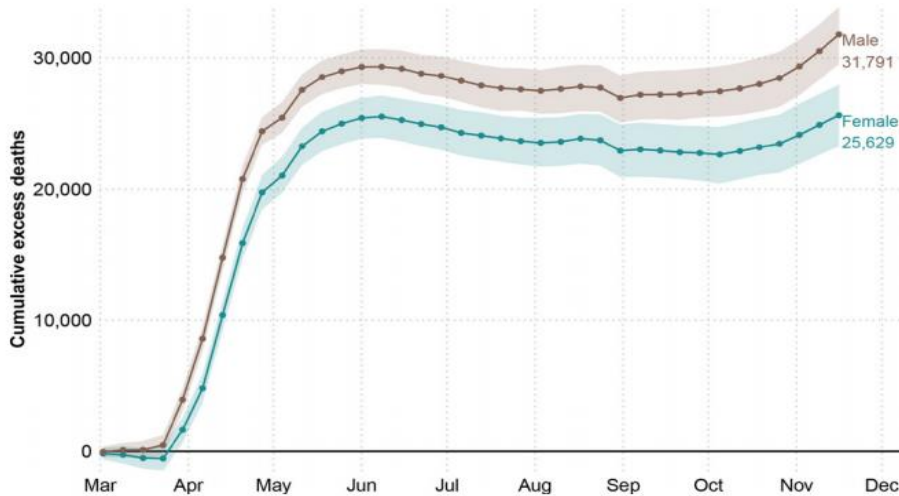
برآورد بار پاندمی کووید-۱۹ بر مرگ و میر، امید زندگی و نابرابری طول عمر در انگلستان و ولز: یک تحلیل مبتنی بر جمعیت

Estimating the burden of the COVID-19 pandemic on mortality, life expectancy and lifespan inequality in England and Wales: a population-level analysis

پیام اصلی مقاله:

در دوره ی پاندمی کووید-۱۹ مرگ و میر افراد جامعه افزایش قابل توجهی داشته است که عمدتاً در گروه های سنی بالاتر و در مردان رخ داده است. این مسأله، پیامد کاهش امید زندگی و نابرابری طول عمر افراد در جمعیت کشور انگلستان و ولز را به همراه داشته است.

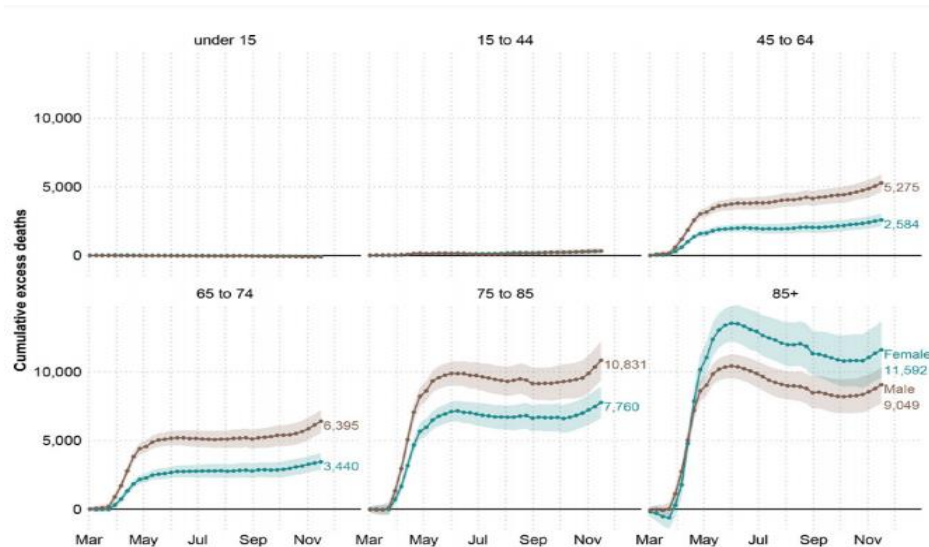
توضیحات	مشخصات
<p>برآورد تعداد مرگ و میر ناشی از پاندمی کووید-۱۹ یک چالش مهم است. در مطالعه حاضر منوئل و همکارانش با در نظر گرفتن سه عامل مرگ و میر اضافی^۱، امید زندگی^۲ و نابرابری در طول عمر^۳ درک بهتری از اثرات مرگ و میر در دوره ی پاندمی کووید-۱۹ را ارائه دادند که در انگلستان و ولز بررسی شده است. در این مطالعه از اطلاعات جامع پایگاه آمار بین المللی انگلستان (ONS)^۴ استفاده شده است. در این مطالعه میزان استاندارد شده سنی مرگ و مرگ های اضافی براساس ۴ نوع مدل آماری مختلف مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. علاوه بر این موارد، امید به زندگی و نابرابری هم در کنار این شاخص ها محاسبه و تعیین گردید. نتایج این مطالعه نشان داد از ۴۳۶۱۰۲ مرگ ثبت شده، ۵۷۴۱۹ مرگ (با فاصله اطمینان ۵۴۱۹۷ تا ۶۰۷۵۲) بیشتر از حد انتظار بوده است. این برآورد نشان داد در مقایسه با سطح انتظار ۱۵٪ افزایش وجود داشته است.</p>	<p>مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری</p>

1 Excess death
 2 Life expectancy
 3 Lifespan inequality
 4 Office for National Statistics

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

میزان مرگ در طول پاندمی در بین مردان در همه گروه های سنی بیشتر از زنان بوده است. میزان مرگ اضافی در مردان برابر با ۵۵,۴٪ (۳۱۷۹۱)، در صورتی که در زنان برابر با ۴۴,۶٪ (۲۵۶۲۹) بود. از تاریخ ۲ مارس تا ۲۰ نوامبر، مرگ اضافی بیش از حد انتظار در مردان برابر با ۱۶,۸٪ (با فاصله اطمینان ۱۵,۴ تا ۱۸٪) و در زنان برابر با ۱۳,۶٪ (۱۲,۲ تا ۱۴,۹٪) گزارش شد. مرگ اضافی تجمعی در پایان موج اول پاندمی (۲۹ ژوئن) برابر با ۵۳۹۳۷ نفر (با فاصله اطمینان ۵۳۰۹۲ تا ۵۴۷۴۶) بود. آنالیز براساس گروه های سنی مختلف نشان داد که مرگ اضافی برای سن زیر ۱۵ سال رخ نداده است. موارد مرگ اضافی رخ داده در گروه سنی ۱۵ تا ۴۴ سال برابر با ۶۵۲ (با فاصله اطمینان ۳۹۵ تا ۹۰۳) بود که براساس درصد برابر با ۶,۲٪ (با فاصله اطمینان ۳,۶ تا ۸,۷٪) گزارش شده است.

برای گروه های سنی ۴۴+ سال مرگ اضافی افزایش قابل توجهی داشته به طوری که بیشترین تعداد در بین گروه های سنی ۸۵+ تا ۷۵ اتفاق افتاده است. در این مطالعه امید زندگی در زنان و مردان به ترتیب ۰/۹ و ۱/۲ سال کاهش یافته بود. همچنین در نابرابری طول عمر کاهش تقریباً ۵ ماهه برای هر دو جنس گزارش شده است.

نتیجه گیری: بیماری کووید-۱۹ در مرگ و میر گروه های سنی بالاتر، بیشتر تأثیر داشته است و باعث کاهش امید زندگی و نابرابری طول عمر افراد جامعه شده است. تأثیر بیماری بر مرگ و میر مردان بیشتر از زنان بوده است.

اشاره شده است که مشخص نیست در آینده امید زندگی به سطح اولیه باز خواهد گشت یا خیر؟ به احتمال اثربخشی واکسیناسیون در آینده ای نزدیک اشاره شده است که این پیش بینی می تواند به سرعت دسترسی و اثربخشی واکسن ارتباط داشته باشد.

توصیه های منتج
از نتایج مطالعه

لینک دانلود

<https://jech.bmj.com/content/early/2021/01/18/jech-2020-215505>

شناسنامه مقاله: نام مجله (BMJ) زمان انتشار (Jun, 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر زهرا حسین خانی، هیئت علمی - الهه جعفری، دانشجو - دانشگاه علوم پزشکی قزوین) نوع مطالعه (Original Article) ایمپکت فاکتور مجله (۳,۳۴)

عنوان مقاله:

بررسی ارتباط عفونت پری ناتال کرونا ویروس با پیامد های نوزادی در طول پاندمی کووید-۱۹ در ماساچوست

Association of Maternal Perinatal SARS-CoV-2 Infection with Neonatal Outcomes during the COVID-19 Pandemic in Massachusetts

کپی‌بام اصلی مقاله:

فراوانی ابتلا به کووید-۱۹ در نوزادان مادران باردار مبتلا به کووید-۱۹ برابر با ۲٫۲٪ گزارش شده است.

مشخصات	توضیحات
مهمترین یافته‌ها و نتیجه گیری	<p>براساس نتایج مطالعات گذشته، میزان انتقال ویروس کرونا از مادر به نوزاد اندک است و ممکن است که این انتقال با عوامل بیولوژیکی و اجتماعی در ارتباط باشد. با این حال، اطلاعات در ارتباط با آزمایشات بالینی و با ویروسی در نوزادان تازه متولد شده از مادران مبتلا بسیار نادر است. هدف اصلی از مطالعه حاضر برآورد شیوع ابتلا به ویروس کرونا در نوزادان تازه متولد شده از مادران مبتلا و پیگیری این نوزادان تا ۳۰ روز پس از تولد در راستای تعیین عوامل و فاکتورهای بیولوژیک، اجتماعی و آزمایشگاهی یا بالینی با رخداد عفونت در این نوزادان بود. مطالعه حاضر یک مطالعه کوهورت چند مرکزی بود که از ۱ مارس ۲۰۲۰ تا ۳۱ جولای ۲۰۲۰ در ایالات ماساچوست انجام شد. مادران با تست مثبت و نوزادان آنها، ۱۴ روز قبل از بارداری تا ۳۰ روز پس از تولد نوزاد (تا زمان ترخیص از بیمارستان) پیگیری شدند. در نهایت از ۲۵۵ نوزاد متولد شده از ۲۵۰ مادر مبتلا به کووید-۱۹، از ۲۲۵ نوزاد تست کووید-۱۹ گرفته شد که ۵ نفر از نوزادان (۲٫۲٪) نتیجه تست آنها مثبت بود. آسیب پذیری اجتماعی از فاکتورهای مهم در مادران باردار مبتلا بود، که شانس ابتلا به کووید-۱۹ را در نوزادان آنها تا ۵ برابر افزایش داده است (نسبت شانس تطبیق یافته برابر با ۴٫۹۵ با فاصله اطمینان ۱٫۵۳ تا ۱۶٫۰۱). همچنین زایمان از نوع طبیعی یک عامل محافظت کننده در انتقال ویروس به نوزاد بود (نسبت شانس تطبیق یافته برابر با ۰٫۴۷ با فاصله اطمینان ۰٫۱۶ تا ۱٫۴۰)، البته از لحاظ آماری معنی دار نبود. مطالعه حاضر نشان داد مادرانی که علائم بیماری کووید-۱۹ دارند ممکن است بار ویروسی SARS-CoV-2 بالاتری داشته باشند و احتمال انتقال ویروس در آنها بیشتر از مادران باردار دیگر است. براساس شواهد جمع آوری شده جدایی مادر و نوزاد و تعلیق موقتی شیردهی در مواردی که مادر نیاز به مراقبت ویژه دارد، همچنین رعایت پروتکل بهداشتی در مادران مبتلا با وضعیت با ثبات تر در هنگام شیردهی باعث کاهش انتقال بیماری به نوزاد می شود. نوزادانی که در معرض SARS-CoV-2 قرار داشتند، در معرض خطر عوارض جانبی به صورت مستقیم و غیرمستقیم بودند، به عنوان مثال انجام زایمان زودرس به دلیل وخیم تر شدن بیماری کووید-۱۹ مادران با عوارض قابل توجهی در نوزادان همراه بود.</p> <p>نتیجه گیری: احتمال انتقال ویروس کرونا از مادران باردار مبتلا به نوزاد در صورت کنترل فاکتورهای اجتماعی و بالینی می تواند بسیار نادر باشد. از طرفی دیگر تصمیم گیری در ارتباط با انجام زایمان زودرس در راستای جلوگیری از تشدید بیماری کووید-۱۹ در مادران باردار، باعث رخداد عوارض جانبی در نوزادان می شود.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	نظارت مداوم بر روی ویروس و پیگیری طولانی مدت آن در طول دوران بارداری و بعد از آن.
لینک دانلود	https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2779051
شنا سنانه مقاله:	نام مجله (JAMA) زمان انتشار (April 23, 2021) مسئول ترجمه مقاله (زهرا صاحب کرم، هیئت علمی)
دانشگاه علوم پزشکی شیراز	نوع مطالعه (Original Article) ایمپکت فاکتور مجله (۵٫۰۳)

عنوان مقاله:

خطر برای نوزادان متولدشده از مادران مبتلا به کووید-۱۹

Understanding Risk for Newborns Born to SARS-CoV-2-Positive Mothers

کپی‌پیام اصلی مقاله:

خطر عفونت نوزادی با SARS-CoV-2 و به دنبال آن مرگ و میر و ابتلای نوزادی اندک است.

مشخصات	توضیحات
مهم‌ترین یافته‌ها و نتیجه‌گیری	<p>پیامدهای بلندمدت عفونت مادری با SARS-CoV-2 در بارداری، بر سلامت آینده کودکان هنوز مشخص نشده است. در این مقاله Norman و همکارانش از سوئد اطلاعات مهمی پیرامون اهمیت سطح بهداشت عمومی در پاندمی کووید-۱۹، بر روی کودکانی که در این مدت متولد شده‌اند، گزارش می‌کنند. این مطالعه بر روی ۸۸۱۵۹ نوزاد متولد شده از ۸۷۰۰۵ مادر بین ۱۱ مارس ۲۰۲۰ و ۳۱ ژانویه ۲۰۲۱ انجام شده است، که ۹۲٪ از مجموع تولدها را در این دوره زمانی، سوئد به خود اختصاص می‌دهد. میزان مثبت بودن SARS-CoV-2 در مادر ۲/۶٪ در این نمونه‌ها بود. نتایج این مطالعه نشان داد که بین عفونت مادری SARS-CoV-2 در دوران بارداری با پذیرش نوزادان جهت مراقبت‌های نوزادی، بروز اختلال تنفسی نوزادی و هیپربیلی روبینمی ارتباط وجود دارد. علاوه بر این، میزان زایمان زودرس (سن حاملگی > ۳۷ هفته) در مادران آلوده بالاتر بود (۸/۸٪ در گروه SARS-CoV-2 مثبت در مقایسه با ۵/۵٪ در گروه مقایسه). همچنین ارتباط معنی داری بین زایمان زودرس مادران مبتلا در دوران بارداری با رخداد هرگونه اختلال تنفسی نوزاد مشاهده گردید. در میان نوزادان متولد شده از مادران SARS-CoV-2 مثبت، شیوع نتایج مثبت آزمایشات واکنش زنجیره‌ای پلیمرز (PCR) SARS-CoV-2 در نوزادان اندک (۰٫۹٪ در صد) و پنومونی مادرزادی در هیچ یک از نوزادان PCR مثبت، گزارش نشد. خطر اندک انتقال SARS-CoV-2 از مادر به نوزاد در دوره پری‌ناتال، به عملکرد خوب کشور سوئد در مقابله با پاندمی کووید-۱۹ مرتبط است. سوئد در مقایسه با سایر کشورها استراتژی سنجیده‌تری را انتخاب کرد که بر حفاظت از گروه‌های خاص (برای مثال بالای ۷۰ سال)، عدم قرنطینه، عدم اجبار در استفاده از ماسک و عدم اجبار قرنطینه افراد آلوده متمرکز بود. فاصله‌گذاری اجتماعی خیلی جدی توصیه می‌گردید و افراد در صورت امکان به کار در خانه، اجتناب از مسافرت و حضور در مکان‌های شلوغ توصیه می‌شدند. مدارس برای کودکان زیر ۱۶ سال تعطیل نشد و برای افراد بالای ۱۷ سال تنها ۳ ماه تعطیل شد. پس از زایمان نیز مادر و نوزاد از یکدیگر جدا نشده و شیردهی با رعایت نکات حفاظتی مناسب، مجاز بود. در حالی که این استراتژی پیرامون پیامدهای کلی، از هر دوی داخل و خارج از سوئد مورد نقد قرار گرفته است، اما وضعیت سوئد نسبت به برخی از کشورهای حوزه اسکندیناوی بدتر، اما از برخی کشورهای پیشرفته بهتر است. به دلیل اختلافاتی که در تست‌ها، تعاریف بیماری و مرگ قابل انتساب وجود دارد مقایسه دقیق با سایر کشورهای دیگر امکان‌پذیر نیست.</p> <p>نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر به درک بیشتر اثرات مواجهه داخل رحمی با SARS-CoV-2 بر روی کودکان و گسترش شواهدی که بیانگر ارتباط SARS-CoV-2 در بارداری و زایمان زودرس هستند، کمک می‌کند.</p>
توصیه‌های منتج از نتایج مطالعه	<p>در مجموع با وجود کمبود اطلاعات پیرامون شدت بیماری مادر و زمان عفونت، احتمالاً ارتباطات گزارش شده پیرامون ابتلای واقعی نوزادی بیش از حد برآورد شده است. بنابراین نیاز به انجام مطالعات بهتر و مناسب تر است.</p>
لینک دانلود	<p>https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2779587</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (JAMA) زمان انتشار (April 2021) مسئول ترجمه مقاله (مینا طاهری، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز - فرشته کاظمی کرانی و معصومه مارکی مهنی، دانشجو-دانشگاه علوم پزشکی شیراز) نوع مطالعه (Editorial) ایمپکت فاکتور مجله (۵٫۰۳)	

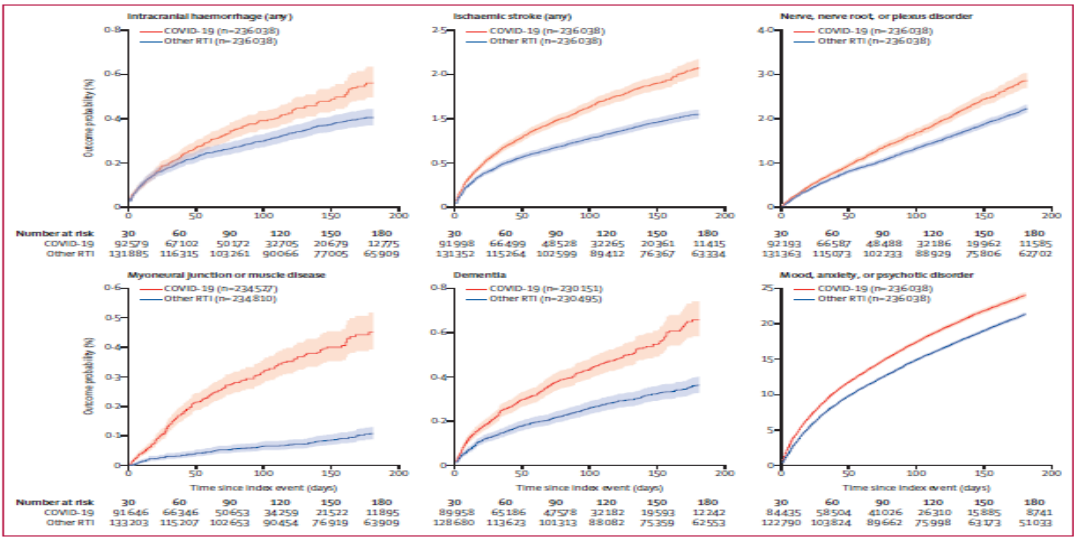
عنوان مقاله:

پیامدهای عصبی و روانشناختی ۶ ماهه در ۲۳۶۳۷۹ فرد بهبود یافته از کووید-۱۹: مطالعه کوهورت گذشته نگر با استفاده از سوابق الکترونیکی سلامت

6-month neurological and psychiatric outcomes in 236 379 survivors of COVID-19: a retrospective cohort study using electronic health records

کپی‌بام اصلی مقاله:

پس از گذشت ۶ ماه از تشخیص افراد مبتلا به کووید-۱۹، بروز اختلالات عصبی و روانشناختی به میزان ۳۳/۶۲٪ افزایش یافته است. این میزان در بین افرادی که در بخش مراقبت‌های ویژه بستری بوده‌اند، به ۴۶/۴۲٪ می‌رسد.

توضیحات	مشخصات
<p>مطالعه حاضر با به‌کارگیری اطلاعات موجود در یک شبکه بزرگ الکترونیکی سوابق سلامت، میزان بروز و خطر ابتلا به پیامدهای عصبی و روانشناختی بیماران بازمانده از کووید-۱۹ را تخمین می‌زند. شدت بیماری کووید-۱۹ تأثیر معنی‌داری بر تشخیص‌های عصبی افراد دارد. همچنین بیماران بازمانده از کووید-۱۹ در مقایسه با سایر گروه‌های کوهورت مشابه دربرگیرنده بیماری‌های دیگر، با احتمال بیشتری پیامدهای عصبی و روانشناختی را بروز می‌دهند. نکته قابل توجه این است که پس از تعدیل اثر مخدوش‌گرها، میزان بروز و نسبت خطر پیامدهای عصبی و روانشناختی در بین بیمارانی که در بیمارستان و به‌خصوص در بخش مراقبت‌های ویژه بستری بوده‌اند و همچنین در افراد دچار انسفالوپاتی بیشتر است. مکانیسم‌های بالقوه دخیل در این ارتباط شامل حمله ویروس به دستگاه عصبی مرکزی، اختلالات انعقادی و اثرات عصبی پاسخ ایمنی است. شکل زیر نشان‌دهنده میزان بروز کووید-۱۹ (خط روند قرمز) در مقایسه با سایر عفونت‌های مجاری تنفسی (خط روند آبی) است که با استفاده از روش Kaplan-Meier برآورد شده است. نقاطی که با سایه مشخص شده‌اند، نشانگر فاصله اطمینان ۹۵٪ می‌باشند.</p>	<p>مهم‌ترین یافته‌ها و نتیجه‌گیری</p>
	

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

نتیجه گیری: با توجه به حجم نمونه بالا در این مطالعه، نتایج حساسیت و تجزیه و تحلیل ثانویه، نتایج حاصل قابل اعتماد هستند. لذا می توان اظهار نمود که افراد مبتلا به کووید-۱۹ نسبت به دیگر بیماری های مشابه، با احتمال بیشتری مشکلات عصبی و روانشناختی را در گذر زمان تجربه خواهند کرد.	
سیاستگذاران و متولیان امر سلامت جامعه مستلزم آماده سازی شرایط مورد نیاز جهت مراقبت و کنترل مشکلات آتی عصبی و روانشناختی بیماران مبتلا به کووید-۱۹ هستند.	توصیه های منتج از نتایج مطالعه
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2215036621000845	لینک دانلود
شناسنامه مقاله: نام مجله: (Lancet Psychiatry) زمان انتشار (May 2021) تیم ترجمه مقاله (دکتر الهه فرومندی، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار) نوع مطالعه (Retrospective Cohort) ایمپکت فاکتور مجله (۱۶,۲۰)	

عنوان مقاله:

ایمنی گله ای در برابر سندرم حاد تنفسی عفونت کرونا ویروس در جامعه قطر

Herd Immunity against Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 Infection in 10 Communities, Qatar

پیام اصلی مقاله:

دستیابی به ایمنی گله ای نیازمند این است که حداقل ۶۵ تا ۷۰ درصد از جوامع عفونت را کسب کنند.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>در این مطالعه آنتی بادی خاص SARS-CoV-2 در نمونه خون ۱۰ جامعه کارگر در طول ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۰ اندازه گیری شده است. جمعیت هر کدام از این جوامع از چند صد نفر تا چند هزار نفر متفاوت بوده و عموماً شامل کارگرانی بوده که در حیطه های تهیه مواد غذایی، آشپزخانه، نظافتچی، نگهبانی، سرایدار، انبارداری مشغول به کار بودند. شرکت در این مطالعه کاملاً داوطلبانه بوده است و روش آزمایش اندازه گیری میزان آنتی بادی سرمی با استفاده از electrochemiluminescence بوده است. کل شرکت کنندگان در این مطالعه ۴۹۷۰ نفر بوده اند که اغلب آنها مردان زیر ۴۰ ساله و با اصالت نیالی، هندی یا بنگلادشی بوده اند. در کل نتایج این مطالعه نشان داد که برخی از جوامع کارگری در قطر که حدود شصت درصد از کل جمعیت قطر را تشکیل می دهند تا حدودی دارای ایمنی گله ای شده اند. گرچه می توان اذعان نمود که دستیابی به سطح ملی ایمنی در طی چند ماه دشوار می باشد.</p> <p>نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که برای اینکه واکسن SARS-CoV-2 بتواند به کارایی مطلوب در سطح ایمنی گله ای دست یابد، نیازمند آن است که حداقل ۶۵ تا ۷۰ درصدی از افراد جامعه ای که در معرض عفونت SARS-Cov-2 نبوده اند، واکسینه شوند.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>در نهایت می توان گفت که ایمنی گله ای با پوشش واکسیناسیون ۷۵٪ و کارآیی واکسن ۹۵٪ برای جامعه جهانی امکان پذیر است.</p>
لینک دانلود	<p>https://wwwnc.cdc.gov/eid/article/27/5/20-4365_article</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (Emerging Infectious Diseases) زمان انتشار (May, 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر مریم مرزبان، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر) نوع مطالعه (Report) ایمپکت فاکتور مجله (۶,۲۵)	

عنوان مقاله:

درک دانشجویان پزشکی از آموزش آنلاین در دوران پاندمی کووید ۱۹: یک مطالعه مقطعی ملی از ۲۷۲۱ دانشجوی پزشکی در بریتانیا

Perceptions of medical students towards online teaching during the COVID-19 pandemic: a national cross-sectional survey of 2721 UK medical students

کپی‌پیام اصلی مقاله:

صرف نظر از مزایا و معایب سیستم های آموزش آنلاین، دانشجویان این سیستم ها را در آموزش مهارت های بالینی مؤثر نمی دانند و بایستی برای رفع آن ترکیبی از آموزش های آنلاین و حضوری مدنظر قرار گیرد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>وقوع پاندمی کووید-۱۹ سبب شده است که سیستم های آموزش از حالت سنتی به سیستم های آنلاین و از راه دور تغییر یابد. در این حالت توجه به بسترهای اینترنتی، استفاده از سبک های متنوع در آموزش و همچنین کیفیت محتوای تولید شده، اهمیت دوچندانی یافته است. این سبک آموزشی می تواند در قیاس با آموزش حضوری، بر روی مهارت های بالینی و یادگیری دانشجویان پزشکی تأثیرگذار باشد. لذا در این مطالعه درک دانشجویان پزشکی از نقش آموزش آنلاین در تسهیل آموزش در پاندمی کووید-۱۹ مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور ۲۷۲۱ دانشجو از ۴۰ دانشکده پزشکی در بریتانیا، به صورت آنلاین به پرسشنامه سنجش محیط آموزشی داندی^۵ (حاوی ۲۰ سوال با مقیاس ۵ لیکرتی) پاسخ دادند.</p> <p>دانشجویان این سیستم را به عنوان یک سیستم آموزشی جدید پذیرفته و روزانه ۷ تا ۱۰ ساعت از وقت خود را صرف حضور در سیستم های آموزشی آنلاین نموده اند. حدود ۶۰ درصد معتقد بودند این سیستم تعاملی تر (استفاده از گفتگو یا طرح سوال با اساتید) است. مهم ترین مزایای این سیستم عبارت است از: داشتن زمان برای مسافرت (۱۹٪/۸۲)، انعطاف پذیری (۱۹٪/۵)، قابلیت آموزش در محل زندگی فرد (۱۸٪/۶)، راحتی بیشتر (۱۵٪/۸) و کاهش هزینه ها (۱۴٪/۲). مهم ترین موانع این نوع آموزش نیز عبارت بود از: حواس پرتی در محیط خانوادگی (۲۶٪/۷)، ضعیف بودن اینترنت (۲۱٪/۵)، تنظیم زمان آموزش (۱۷٪/۳)، اضطراب (۱۱٪)، کمبود فضا (۱۱٪)، کاهش انگیزه، مشکل در تمرکز و طرح کردن سوالات و کاهش تماس با همکلاسی ها. حدود ۷۶ درصد از آنها ابراز داشته اند که این سیستم نتوانسته با موفقیت جایگزین آموزش های کلینیکی شود و ۸۲ درصد نیز بیان کرده اند که نمی توانند آموزش های کلینیکی را از این طریق یاد بگیرند.</p> <p>نتیجه گیری: علیرغم مزایا و مشکلات، دانشجویان این روش را به عنوان یک روش آموزش پذیرفته اند اما کماکان آن ها روش آموزش حضوری را در آموزش های بالینی مؤثرتر می دانند.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<ul style="list-style-type: none"> • برنامه های آموزشی به صورت ترکیبی از روش های آنلاین و آموزش حضوری ارائه شود. • از آموزش مبتنی بر حل مسأله و آموزش های تیمی بیشتر استفاده شود. • توسعه پروژه های نوآورانه در حیطه آموزش آنلاین صورت گیرد. • برنامه های بهداشت روان دانشجویان در دوران پاندمی پیگیری شود.
لینک دانلود	<p>https://bmjopen.bmj.com/content/10/11/e042378</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (BMJ Open) زمان انتشار (April, 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر حیدر محمدی، هیئت علمی دانشکده علوم پزشکی لارستان) نوع مطالعه (National Cross-Sectional) ایمپکت فاکتور مجله (۲,۴۹۶)	

⁵ The Dundee Ready Education Environment Measure (DREEM)

عنوان مقاله:

بررسی علائم ایجاد شده توسط واکسیناسیون کووید-۱۹ با استفاده داده های واقعی ثبت شده در نرم افزار
Symptom study app provides real-world data on COVID-19 vaccines

پیام اصلی مقاله:

میزان واکنش زایی پایین و اثربخشی بالای واکسن های تاییده شده (ChAdOx1 nCoV-19 و BNT162b) در مردم کشور انگلستان به همراه توجه به عواملی همچون عوارض جانبی سیستمیک پایین، حفاظت و ایمنی بالاتر را نشان می دهد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>در این مطالعه، Cristina Menni و همکارانش برنامه ای را برای ارزیابی اثر بخشی و ایمنی زایی واکسیناسیون (استرازنکا) ChAdOx1 nCoV-19 و (بیون تک فایزر) BNT162b در جمعیت انگلستان انجام دادند که نتایج این مطالعات نشان داد، گیرندگان واکسیناسیون ChAdOx1 nCoV-19 (۵۵٪) نفر بودند. در حالی که ۲۸۲۱۰۳ (۴۵٪) نفر واکسن BNT162b را دریافت کردند. از این تعداد ۲۵۷۲۰۹ (۶۶،۲٪) نفر حداقل یک عارضه سیستمیک را نشان دادند. بیشترین عوارض جانبی سیستمیک خستگی و سردرد بود که ۲۴ ساعت پس از واکسیناسیون ظاهر می شد. هر دو واکسن، عوارض سیستمیک جانبی در افراد ۵۵ سال یا کمتر نسبت به افراد بالای ۵۵ سال و در زنان بیشتر از مردان نشان دادند. در هر دو واکسن در افرادی که ابتلاء قبلی با عفونت داشتند افزایش بروز عوارض جانبی وجود داشت. در گیرندگان واکسن BNT162b، ۵۱۴۸ (۳۵،۸٪) از ۱۴۳۶۹ نفری که قبلاً به SARS-CoV-2 آلوده شده بودند، در مقایسه با ۳۳۰۰۷ (۱۲،۳٪) از ۲۶۷۷۳۴ نفری که بدون عفونت قبلی بودند، یک واکنش سیستمیک نشان دادند. این یافته ها در واکسیناسیون ChAdOx1 nCoV-19 نیز صادق بود، به گونه ای که ۷۵۵۱ نفر (۵۳٪) از ۱۴۲۳۱ با ابتلاء قبلی به عفونت، واکنش سیستمیک را در مقایسه با ۱۰۸۹۲۲ (۳۲،۹٪) از ۳۳۱۰۴۹ بدون ابتلاء قبلی نشان دادند. این یافته ها به طور بالقوه مصونیت قبلی را در واکنش زایی واکسن نشان داد. بررسی ها در مورد مثبت بودن آزمایش SARS-CoV-2 در کاربران برنامه واکسینه شده و واکسینه نشده نشان داد که محافظت در برابر عفونت SARS-CoV-2 از ۱۲ روز پس از واکسیناسیون ظاهر می شود. یک دوز واحد از BNT162b در مقایسه با گروه کنترل واکسینه نشده ۵۸٪ در ۱۲-۲۰ روز، ۶۹٪ در ۲۱-۴۴ روز و ۷۲٪ در ۴۵-۵۹ روز خطر عفونت را پس از واکسیناسیون کاهش می دهد. به طور مشابه، خطر عفونت پس از واکسیناسیون ChAdOx1 nCoV-19 در مقایسه با گروه های کنترل نشده، با کاهش خطر ۳۹٪ در ۱۲-۲۰ روز و ۶۰٪ در ۲۱-۴۴ روز پس از واکسیناسیون همراه بود.</p> <p>نتیجه گیری: در این مطالعه با داشتن اطلاعات کامل و جامع و با استفاده از پایگاه های اطلاعاتی کشور انگلستان توانسته است اطلاعات ارزشمندی را در اختیار متخصصان مراقبت های بهداشتی و عموم مردم در مورد واکنش زایی و اثربخشی واکسن در محیط جامعه قرار دهد. همچنین تقویت اعتماد عمومی به واکسن ها و در نتیجه به حداکثر رساندن جذب واکسن را در جامعه به همراه دارد.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	<p>ماهیت مستقل و تحت هدایت جامعه این مطالعه می تواند اطمینان بخشی را برای افراد ایجاد کند که نسبت به یافته های مطالعات واکسن قبل از مجوز مربوط به شرکت های بزرگ دارویی، اعتماد کنند.</p>
لینک دانلود	<p>https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S1473-3099%2821%2900264-4</p>
شناسنامه مقاله: نام مجله: (THE LANCET) زمان انتشار (April, 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر فرشته مهری، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی همدان) نوع مطالعه (Comment) ایمپکت فاکتور مجله (۲۴،۴۴۶)	

عنوان مقاله:

ارتباط میان نمایه توده بدن و شدت ابتلا به کووید-۱۹ در میان ۶,۹ میلیون نفر در انگلستان: یک مطالعه همگروهی آینده نگر مبتنی بر جامعه

Associations between body-mass index and COVID-19 severity in 6.9 million people in England: a prospective, community-based, cohort study

پیام اصلی مقاله:

نمایه توده بدن بالاتر از ۲۳ یک ارتباط مستقیم خطی با خطر بروز موارد شدید کووید-۱۹ (پذیرش در بیمارستان، بستری در بخش مراقبت های ویژه و مرگ بیماران) دارد. این ارتباط به ویژه در گروه های سنی جوان تر و در نژاد سیاهپوست قوی تر است.

مشخصات	توضیحات	مهم ترین یافته ها
<p>Figure 1: Associations between BMI and COVID-19-related admission to hospital (A), COVID-19-related admission to ICU (B), and death due to COVID-19 (C) in the total population with a BMI measurement (n=6 910 695)</p>	<p>در این مطالعه مبتنی بر جمعیت کوهورت آینده نگر، اطلاعات کلیه بیماران بزرگسال ثبت شده در یک پایگاه داده پزشکی انگلستان در فاصله زمانی ژانویه تا آوریل ۲۰۲۰ جمع آوری و داده های بالینی، دموگرافیک، آنتروپومتریک و سابقه ابتلا به کووید-۱۹ استخراج شد. شدت ابتلا به کووید-۱۹ با پارامترهای بستری در بیمارستان، بستری در ICU و یا مرگ ناشی از بیماری سنجیده شد. از میان ۶۹۵۹۱۰۶ نفر واجد شرایط (با میانگین نمایه توده بدن ۲۶,۷)، ۱۳۵۰۳ نفر به دلیل ابتلا به کووید-۱۹ در بیمارستان بستری شده بودند. ۱۶۰۱ نفر به ICU فرستاده شدند و ۵۴۷۹ نفر با تست مثبت کروناویروس درگذشتند.</p> <p>بین خطر بستری شدن در بیمارستان و مرگ ناشی از کووید-۱۹ با نمایه توده بدن یک رابطه J شکل مشاهده شد. به این صورت که کمترین خطر در نمایه توده بدن ۲۳ وجود داشت و در مقادیر پایین تر یا بالاتر از ۲۳ شدت بیماری افزایش می یافت. در مورد خطر بستری در ICU در تمام مقادیر نمایه توده بدن یک رابطه مستقیم خطی دیده شد. نکته مهم آنکه این ارتباط در گروه سنی ۲۰ تا ۳۹ سال (در مقایسه با سالمندان) و در گروه نژادی سیاهپوستان (در مقایسه با سفیدپوستان) قوی تر بود. به علاوه این ارتباط میان چاقی و شدت بیماری کووید-۱۹ وابسته به سایر بیماری های زمینه ای مانند دیابت و فشارخون نبود.</p> <p>نتیجه گیری: چاقی و نمایه توده بدن (حتی اندکی بالاتر از ۲۳) یک عامل خطر مهم و مستقل برای عوارض شدید و مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ به شمار می رود.</p>	<p>مهم ترین یافته ها</p>

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

<ul style="list-style-type: none">• افراد چاق (حتی بدون بیماری های زمینه ای) به ویژه در گروه سنی جوانان و گروه نژادی سیاهپوستان بیشتر در معرض خطر قرار دارند.• چاقی و اضافه وزن یک عامل خطر قابل اصلاح است و سرمایه گذاری در درمان آن به عنوان یک استراتژی پیشگیرانه طولانی مدت می تواند به کاهش عوارض کووید-۱۹ کمک کند.	توصیه های منتج از نتایج مطالعه
https://www.thelancet.com/journals/landia/article/PIIS2213-8587(21)00089-9/fulltext	لینک دانلود
شناسنامه مقاله: نام مجله: (Lancet Diabetes Endocrinol) زمان انتشار (April 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر هدی درخشانیان، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز) نوع مطالعه (Prospective Cohort) ایمپکت فاکتور مجله (۲۵,۳۴۰)	

عنوان مقاله:

درمان پیشگیرانه برای کووید-۱۹: مرور سیستماتیک و متاآنالیز شبکه ای

Prophylaxis against covid-19: living systematic review and network meta-analysis

پیام اصلی مقاله:

داروی هیدروکسی کلروکین اثر قابل توجهی در پیشگیری از بروز عفونت SARS-CoV-2 یا مرگ و میر ناشی از بیماری ندارد و نتایج مطالعات بالینی مربوط به داروی آیورمکتین نیز محدود بوده و اثر پروفیلاکتیک این دارو نیز نامحتمل است.

توضیحات							مشخصات
<p>در این مرور نظام مند کلیه مقالات مرتبط از پایگاه داده WHO و ۶ پایگاه داده چینی تا فوریه ۲۰۲۱ استخراج شدند. در تمام این مطالعات بالینی تصادفی، افراد در معرض کووید-۱۹ به دو دسته تقسیم شده بودند که یک گروه دارویی برای پیشگیری از ابتلا و گروه دیگر درمان استاندارد/دارونما دریافت کردند. از مجموع ۹ مقاله انتخاب شده ۶ مورد مربوط به هیدروکسی کلروکین و ۳ مورد مربوط به آیورمکتین بود. نتایج متاآنالیز نشان داد که داروی هیدروکسی کلروکین به عنوان پروفیلاکسی نقشی در کاهش موارد ابتلا، بستری و مرگ و میر ناشی از کووید-۱۹ نداشته و علاوه عوارض جانبی زیاد آن منجر به ترک درمان توسط اکثر بیماران می گردد. مطالعات مربوط به آیورمکتین (۲ مطالعه آیورمکتین به تنهایی و ۱ مطالعه همراه با کاراگینان) اگرچه اثر این دارو را در کاهش ابتلا به عفونت نشان دادند ولی به دلیل احتمال زیاد سوگیری در مطالعات و دقت و کیفیت کم آنها، اثربخشی این دارو نیز بسیار سوال برانگیز و نامحتمل است.</p>							مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری
	Laboratory confirmed SARS-CoV-2 infection	Suspected, probable, or laboratory confirmed SARS-CoV-2 infection	Admission to hospital	Mortality	Adverse effects leading to drug discontinuation	Time to symptom resolution or clinical improvement	
Standard care*	65 per 1000	167 per 1000	5 per 1000	3 per 1000	15 per 1000		
Hydroxychloroquine	2 (-18 to 28)†	-15 (-64 to 41)	-1 (-3 to 4)	-1 (-2 to 3)†	19 (-1 to 70)		
Ivermectin, iota-carrageenan	-52 (-58 to -37)						
Ivermectin	-50 (-59 to -16)	-159 (-165 to -144)		-1 (-3 to 68)†			
<p>نتیجه گیری: تا کنون کارآزمایی های بالینی استاندارد و باکیفیت اثر هیچ دارویی را برای پیشگیری از ابتلا یا مرگ ناشی از کووید-۱۹ اثبات نکرده اند.</p>							
<p>توصیه های منتج از نتایج مطالعه</p> <p>عدم استفاده از هیدروکسی کلروکین در درمان کووید-۱۹ و انجام مطالعات بیشتر در زمینه تعیین اثرگذاری دارو های بالینی</p>							
<p>لینک داندود</p> <p>https://www.bmj.com/content/373/bmj.n949</p>							

شناسنامه مقاله: نام مجله (BMJ) زمان انتشار (26 April 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر هدی درخشانیان، هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی

البرز) نوع مطالعه (Systematic Review and Meta-Analysis)

عنوان مقاله:

عفونت ویروس SARS-CoV-2 بعد از واکسیناسیون در کارکنان مراکز درمانی کالیفرنیا

SARS-CoV-2 Infection after Vaccination in Health Care Workers in California

پیام اصلی مقاله:

شانس مثبت شدن تست کووید-۱۹ به دنبال ایمن شدن با واکسن های mRNA تقریباً ۰,۰۵٪ است، که ۷۱٪ این موارد در ۲ هفته اول بعد از دریافت دوز اول واکسن گزارش شده است و با گذشت زمان بعد از دریافت دوز دوم کاهش معنی داری یافته است. با این وجود، بروز موارد بدون علامت عفونت کووید-۱۹ در افراد واکسینه شده، اهمیت تداوم محدودیت ها و پروتکل های بهداشتی را تا زمان رسیدن به سطح قابل توجهی از ایمنی جمعی نشان می دهد.

مشخصات	توضیحات
مهم ترین یافته ها و نتیجه گیری	<p>نتایج فاز ۳ کارآزمایی بالینی واکسن های mRNA نشان داد که تأثیر این واکسن ها در پیشگیری از عفونت علامت دار، در بازه زمانی ۱۴ روز بعد از دوز دوم واکسن مدرنا ۹۴,۱٪ و ۷ روز بعد از دوز دوم واکسن فایزر ۹۵٪ بود. به دنبال شروع گسترده واکسیناسیون مواردی از بروز عفونت در افراد واکسینه شده گزارش شد. دانشگاه San Diego و دانشگاه Los Angeles در یک طرح گسترده کارکنان مراکز درمانی واکسینه شده و بدون علامت را به صورت هفتگی با تست PCR مورد ارزیابی قرار دادند. از ۱۶ دسامبر ۲۰۲۰ تا ۹ فوریه ۲۰۲۱ تعداد ۳۹۶۵۹ نفر از پرسنل خدمات بهداشتی- درمانی دوز اول واکسن و ۷۷٪ دوز دوم واکسن را نیز دریافت کردند. در کل ۳۷۹ مورد آزمایش PCR کووید- مثبت بعد از گذشت حداقل یک روز از دریافت واکسن ثبت شد که ۷۱٪ این موارد در ۲ هفته اول بعد از دریافت دوز اول بودند. ۳۷ مورد تست مثبت بعد از دریافت دوز دوم گزارش شد که از این تعداد ۲۲ مورد در بازه زمانی ۷-۱۴ روز بعد از دوز واکسن، ۸ مورد در محدوده ۱۴-۸ روز و ۷ مورد در محدوده ۱۵ روز به بالا دیده شد. در کل نتایج نشان دهنده روند نزولی بروز موارد مثبت با گذشت زمان بعد از دریافت دوز دوم و همچنین دوز اول بود. در کل میزان مثبت شدن افراد واکسینه شده ۰,۰۵٪ گزارش شد. ریسک مثبت شدن برای پرسنل دانشگاه San Diego برابر با ۱,۱۹٪ و پرسنل Los Angeles برابر با ۰,۹۷٪ بود. این آمار از میزان خطر مثبت شدن در مطالعات تریال واکسن های mRNA-1273 و BNT162b2 بیشتر است. علت این افزایش انجام تست های منظم هفتگی در این مطالعه، بررسی کادر بهداشت درمان که در معرض خطر بالای عفونت هستند و آزمایش موارد بدون علامت بود. نادر بودن بروز یک تست مثبت کووید-۱۹ بعد از ۱۴ روز بدنبال دوز دوم واکسن، یک نتیجه امید بخش بوده و نشان دهنده پایداری تأثیر این واکسن ها فراتر از موقعیت های مطالعات تریال است. با توجه به بروز موارد بدون علامت در افراد واکسینه شده، ادامه رعایت پروتکل ها حتی در محیط های با سطح بالای واکسیناسیون اکیداً توصیه می گردد. نتیجه گیری: بروز عفونت بدون علامت کووید-۱۹ بعد از دوز دوم واکسن پدیده ای نادر ولی محتمل است. موارد کووید-۱۹ مثبت عمدتاً در دو هفته اول بعد از دریافت دوز دوم واکسن رخ داده و با افزایش زمان کاهش می یابد.</p>
توصیه های منتج از نتایج مطالعه	این مطالعه نتایج دلگرم کننده واکسن های mRNA را نشان می دهد و لذا واکسیناسیون گسترده توأم با ادامه رعایت پروتکل های بهداشتی شامل حفظ فاصله اجتماعی و ماسک اکیداً توصیه می گردد.
لینک دانلود	https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2101927

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

شناسنامه مقاله: نام مجله: (New England Journal of Medicine) زمان انتشار (May, 2021) مسئول ترجمه مقاله (دکتر داوود جوانمرد).

ایمپکت فاکتور مجله (۷۴,۶۹)

نوع مطالعه (Correspondence)

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند)

برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

شناسنامه برنامه هفته سیزدهم رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹

عنوان مستند	برنامه رصد مقالات مرتبط با کووید-۱۹
نوع مستند	گزارش
هدف از تهیه مستند	انتخاب مقالات مهم و به روز منتشرشده در ارتباط با موضوعات مهم روز کووید-۱۹، ترجمه و انتشار خلاصه آن‌ها در سطح کشور در راستای گردش اطلاعات و افزایش تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد
زیر نظر	دکتر فرید نجفی، معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
تهیه‌کننده	کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ کشور
ناظران	کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ کشور و فوکل پوینت های دانشگاهی پژوهش کووید-۱۹
مدیران برنامه	دکتر قباد مرادی، دکتر یوسف مرادی، دکتر سمانه اکبرپور، خانم سحر ستوده
لیست همکاران اصلی	تیم غربالگری و انتخاب مقالات: دکتر هادی درویشی خضری، دکتر سعید خشنود، دکتر بهنوش سلطانمحمدی، دکتر زهرا صنایی، دکتر زهرا خرمی، دکتر نادره نادری، دکتر امیر عبدلی، دکتر مهسا رحیم زاده تیم ترجمه مقالات:
فهرست ذی‌نفعان	دکتر هدی درخشانیان، دکتر داود جوانمرد، دکتر فرشته مهری، دکتر حیدر محمدی، دکتر مریم مرزبان، دکتر الهه فرومندی، مینا طاهری، فرشته کاظمی کرانی، معصومه مارکی مهنی، زهرا صاحب کرم، دکتر زهرا حسین خانی، الهه جعفری.
اقدامات لازم	معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، معاونت‌های تحقیقات، پژوهشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی و پژوهشگران سراسر کشور
سطح دسترسی	بررسی و تأیید توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مشخصات ظاهری	آزاد
کلیدواژه	دارای متن و جدول
نسخه ویرایش	رصد مقالات، پاندمی کووید-۱۹
تاریخ تنظیم	اول
تماس برای جزئیات	۱۴۰۰/۰۲/۲۷
بیشتر	تهران، شهرک قدس، خیابان سیمای ایران، بین فلامک و زرافشان، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، طبقه ۱۳. شماره تلفن: ۰۲۱-۸۱۴۵۵۱۹۷